

Samenwerking tussen accountants en/of belastingconsulenten en de ondernemingsloketten

STANDPUNT VAN DE RAAD VAN HET IAB

De Wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, werd op 5 februari 2003 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Deze wet zou de administratieve vereenvoudiging in ons land een nieuwe, concrete impuls moeten geven.

Hoe kan, in de nieuwe structuur, de samenwerking verlopen tussen de leden van het Instituut en de ondernemingsloketten ?

De Raad van het IAB zet zijn standpunt ter zake uiteen.

I. Kader

Zoals reeds bekend, én zoals de titel het laat vermoeden, creëert deze wet enkele nieuwe 'spelers' op het veld van de administratieve verplichtingen van ondernemingen.

De Kruispuntbank van Ondernemingen zal iedere onderne-

ming en iedere handelaar een uniek identificatienummer toekennen. Ze zal dus beschikken over het nummer van alle ondernemingen en over de overeenkomstige basisidentificatiegegevens (naam, adres, firma-naam,...). Dit unieke nummer zou er voor moeten zorgen dat de ondernemingen voortaan niet meer telkens dezelfde formaliteiten moeten vervullen bij de verschillende administraties. De uitwisseling van informatie tussen deze administraties gebeurt via de Kruispuntbank. De verscheidene federale diensten zullen hun databanken moeten aanpassen met dit unieke identificatiegegeven zodat een uniforme identificatie mogelijk wordt binnen de federale overheid. De oprichting van een Kruispuntbank maakt dus een rationalisering van de werking van de overheid en een verbetering van de dienstverlening mogelijk.

Het tweede luik van de wet betreft de hervorming van het Handelsregister; dit zal voortaan worden geïntegreerd in de Kruispuntbank van Ondernemingen. De handelsondernemingen zullen zich nog steeds moeten inschrijven in het handelsregister, maar zullen niet meer naar de griffie van de Handelsrechtbank

moeten gaan. Ze kunnen zich rechtstreeks – of via hun accountant, belastingconsulent of andere mandataris - wenden tot een ondernemingsloket van hun keuze. Deze ondernemingsloketten moeten op basis van wettelijke erkenningsvoorwaarden erkend worden door de Minister van Middenstand. De controle en het toezicht over de loketten is in handen van de FOD Economie, KMO's, Middenstand en Energie. Het IAB heeft steeds benadrukt dat deze loketten hun diensten moeten aanbieden in het strikte kader van hun basisrol op het vlak van de administratieve vereenvoudiging, maar dat de ermee verband houdende economische adviesfuncties door de wetgever toevertrouwd zijn én moeten blijven aan de erkende economische beroepsbeoefenaars, met respect voor de specificiteit van elk beroep.

II. Advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

De regering gaat er van uit dat de ondernemingsloketten vanaf juli 2003 actief kunnen zijn. Deze loketten zullen, niettegenstaande hun juridisch statuut van VZW (privé-sector), een aantal bevoegdheden hebben die tot op heden toe-

behoren aan diverse overheidsinstanties. Typevoorbeeld is in dit verband de inschrijving van een starter in het handelsregister, hetgeen tot op vandaag door de griffie van de rechtbank van koop-handel wordt behartigd.

Gezien deze specifieke context, besliste de Raad van het IAB in 2002 de visie van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen te vragen met betrekking tot de relatie tussen accountants en belastingconsulenten en de ondernemingsloketten in het algemeen, en de gebeurlijke structurele samenwerking tussen deze partijen in het bijzonder. Dit initiatief werd genomen vanuit de constante zorg de leden van het Instituut de nodige rechtszekerheid te bieden in hun dagelijkse werkzaamheden, in dit specifiek geval met betrekking tot de deontologische plicht tot onafhankelijkheid en neutraliteit ten aanzien van derden. Immers, het belang van de ondernemer die begeleiding zoekt, moet primeren, en dit ongeacht elk mogelijk samenwerkingsverband.

Inmiddels bracht de Hoge Raad hierover een advies ¹ uit.

De Hoge Raad neemt als vertrekpunt voor zijn advies de bepalingen inzake de mogelijkheid tot samenwerking tussen leden van het Instituut met andere leden of niet-leden, zoals die terug te vinden zijn in de wet van 22 april 1999 ² en de koninklijke besluiten inzake de deontologie en het huishoudelijk reglement van het Instituut ^{3,4}. Bovendien wordt verwezen naar een advies ⁵ dat de toenmalige Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy op 11 mei 1995 aan het Instituut der Bedrijfsrevisoren uitbracht met betrekking tot de beoefenaars van andere beroepen waarmee bedrijfsrevisoren een middelvennootschap mogen oprichten.

In het advies stelt de Hoge Raad vooreerst dat de actuele stand van de beroepsreglementering niet toelaat dat professionele vennoot-

schappen zouden worden opgericht tussen accountants en/of belastingconsulenten en niet-IAB-leden.

Een professionele vennootschap oprichten met een ondernemingsloket, is bijgevolg uitgesloten. Rest de vraag of er samenwerkingsvormen zijn die wél toegestaan zijn.

Het advies stelt dat mogelijke 'vennootschappen' ⁶ tussen IAB-leden en ondernemingsloketten minstens moeten beantwoorden aan de drie volgende voorwaarden, die ook al de kern uitmaakten van het advies dat in 1995 aan het IBR werd uitgebracht:

- de kandidaat-vennoot moet een dienstverlenend intellectueel beroep uitoefenen;
- zijn dienstverlening moet verband houden met de beroepsactiviteiten van accountants/ belastingconsulenten
- de kandidaat-vennoot moet onderworpen zijn aan een erkende beroepsdeontologie.

De Hoge Raad stelt dat het bij gebrek aan (ontwerp-)koninklijk besluit inzake de deontologische regels van ondernemingsloketten, moeilijk is deze regels te beoordelen. Bovendien moet men vaststellen dat de wet op de ondernemingsloketten nergens vermeldt dat er een koninklijk besluit op de deontologie van de loketten zou komen.

Bij gebrek aan erkende deontologie voor de ondernemingsloketten spreekt het voor zich, stelt de Hoge Raad, dat een 'samenwerkings-

akkoord' ⁷ in strijd zou zijn met de drie opgesomde criteria.

De Hoge Raad besluit zijn advies met de stelling dat dergelijke vennootschap geen discriminatie ten aanzien van andere beroepen mag inhouden.

Het is volgens de Hoge Raad belangrijk om duidelijk de grenzen af te bakenen van samenwerkingsakkoorden, meer bepaald met betrekking tot oneerlijke mededinging, ongelijke behandeling van andere beroepen, ...

III. Standpunt van de Raad van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten

In het kader van de eventuele contacten die de leden van het Instituut in de aanloop naar de oprichting van ondernemingsloketten kunnen hebben met de oprichters ervan, evenals in het kader van de contacten die de leden met de ondernemingsloketten kunnen hebben, eens deze actief zullen zijn, houdt de Raad er aan ter zake volgend standpunt mee te delen:

De ondernemingsloketten, opgericht in de vorm van verenigingen zonder winstoogmerk, zullen binnen afzienbare tijd een aantal overheidstaken vervullen, die tot op heden door overheidsinstanties worden behartigd.

Als typevoorbeeld kan aangehaald worden dat alle startende ondernemers verplicht zullen zijn om zich in de Kruispuntbank van Ondernemingen te laten inschrijven. Dit kan uitsluitend bij een ondernemingsloket van hun keuze. Hetzelfde geldt voor elke wijziging of doorhaling van de inschrijving.

De inschrijving, wijziging of doorhaling moet gebeuren door de onderneming zelf of haar tegenwoordiger of mandataris ⁸.

De Raad acht het vanzelfsprekend dat de accountants en/of belasting-

consulenten in deze context frequent een beroep zullen doen op de ondernemingsloketten. Als mandataris van de cliënt zal het immers veelal de accountant en/of belastingconsulent zijn die de noodzakelijke formaliteiten vervult in het kader van de Kruispuntbank van Ondernemingen. De ondernemingsloketten zullen hierbij het enige aanspreekpunt zijn.

Als algemeen principe geldt dat in de contacten tussen accountants en/of belastingconsulenten en ondernemingsloketten de algemene deontologische principes⁹ uiteraard dienen gerespecteerd te worden.

Specifiek met betrekking tot de vorm of de intensiteit die een samenwerking tussen de IAB-leden en de ondernemingsloketten kan aannemen, vestigt de Raad – mede op basis van het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen – de aandacht op het volgende:

- De administratieve formaliteiten worden vervuld bij het ondernemingsloket dat de voorkeur krijgt van de cliënt. Exclusieve samenwerking met één loket zal in de praktijk bijgevolg onmogelijk zijn;
- Er kan geen sprake zijn van commissielonen of andere voordelen die verband houden met de opdracht van de accountant/belastingconsulent als mandataris van de cliënt;
- Het beroepsgeheim blijft onverkort van kracht met betrekking tot alle informatie over de cliënt die met het oog op het vervullen van de betrokken administratieve formaliteiten niet relevant zijn;
- Vennootschappen tussen ondernemingsloketten en accountants en/of belastingconsulenten zijn in de actuele stand van de wetgeving niet toegelaten.

IV. Informatie aan de ondernemingsloketten

IAB-leden zullen binnenkort frequent contacten hebben met de ondernemingsloketten, aangezien deze de enige mogelijke toegang tot de Kruispuntbank van Ondernemingen vormen. Om de samenwerking tussen de loketten en de accountants en/of belastingconsulenten zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zal het Instituut de loketten van bij de opstart van hun activiteiten uitgebreid informeren over het wettelijk statuut, de rol en de bevoegdheden van accountants en belastingconsulenten.

Deze informatiecampagne kadert in het constante streven van het Instituut naar een zo complementair mogelijk functioneren van beide economische actoren: het ondernemingsloket met een wettelijke opdracht die kadert in het streven naar meer administratieve vereenvoudiging, de accountant en belastingconsulent met activiteiten die kaderen in het begeleiden en adviseren van ondernemingen.

V. Conclusie

Samengevat kan gesteld worden dat accountants en/of belastingconsulenten in hun werkrelatie met de ondernemingsloketten – net zoals in al hun andere professionele activiteiten – de regels van plichtleer onverkort dienen na te leven.

Specifiek met betrekking tot de intensiteit of de vorm van de samenwerking betekent dit dat de accountant en/of belastingconsulent geen handelingen kan stellen die zijn onafhankelijkheid, zijn wils- of beoordelingsvrijheid of onpartijdigheid zouden kunnen aantasten.

De Raad van het Instituut meent overigens dat het gegeven dat de

loketten een specifiek statuut hebben (vzw), op zich niet rechtvaardigt dat op het niveau van het beroep in zijn geheel of op het niveau van de individuele beroepsbeoefenaar, geprivilegieerde statuten zouden worden gecreëerd. Specifiek op het collectieve niveau van het beroep zou een dergelijk geprivilegieerd statuut duidelijk in strijd zijn met het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen dat stelt dat samenwerkingsverbanden geen discriminaties aanzien van andere beroepen mogen inhouden. ¶

Voetnoten

- ¹ Avis du 6 novembre 2002 relatif aux liens de collaboration pouvant exister entre les experts-comptables et/ou les conseils fiscaux et les guichets d'entreprises. (Het advies is nog niet beschikbaar in het Nederlands. Bijgevolg zijn de citaten en verwijzingen in deze bijdrage die op het advies betrekking hebben, gebaseerd op een eigen vertaling.)
- ² Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen
- ³ Koninklijk Besluit van 1 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van plichtleer der accountants
- ⁴ Koninklijk Besluit van 2 maart 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Accountants
- ⁵ Advies van 11 mei 1995 betreffende de beroepen waarvan de beoefenaars in aanmerking komen om met de bedrijfsrevisoren een middenvennootschap te vormen
- ⁶ In de originele versie van het advies 'associations', hier naar analogie met het advies aan IBR van 11 mei 1995 vertaald als 'vennootschappen'
- ⁷ In de originele versie 'accord de collaboration'
- ⁸ De Memorie van Toelichting verduidelijkt dat de lasthebber over een bijzondere volmacht moet beschikken
- ⁹ Koninklijk Besluit van 1 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van plichtleer der accountants